

ANTICKÁ KULTURA A JEJÍ VLIV NA POZDĚJŠÍ UMĚLECKÉ SLOHY

MATURITNÍ OTÁZKA č. 4

Kultura Starověkého Řecka

1. náboženství

- první Evropané, kteří vyznávali antropomorfní božstva
- Bohové měli lidskou podobu
- Uctívali i přírodní jevy a rostliny
- Bohové měli atribut zvířecí podoby a byli s ním vyobrazováni
- Řecký pantheon bohů vznikl dlouhou dobu
- 3 generace bohů- uranovská, kronovská, diovská, jmenovali se vždy podle nejvýznamějšího boha
- bohové měli různé kompetence
- podle nich lidé prožívali 5 věků- zlatý, stříbrný, bronzový, heroú, železný
- Řekové svým bohům stavěli veliké chrámy a kolem nich se stavěly další budovy- divadla i stadiony- např. Olympie, Delfy

2. jazyk, literatura

- byl tu jeden jazyk- řečtina
- vznikaly eposy- hrdinské- Ilias, Odyssea a dialektické- pracovní
- lyrika- milostná, oslavná, útočná- Sapphó, Pindaros
- divadlo- herci byli vždy muži, témata většinou o válkách- Sofokles, Aischilos
- rétorika- musel to ovládat každý občan, který se chtěl angažovat v politice, Demosthenes
- dějepisectví- Řekové psali i o okolních národech- Herodotos, Demosthenes
- věda- mechanika, optika, astronomie, matematika, mnoho objevů, Aristoteles
- FILOSOFIE- zabývali se vznikem světa, lidskou společností, centrem byly Athény, byla založena i škola- akademie Platona
- Přírodní vědy- formulace řírodních zákonů- Pathagoras, Eukleides
- Geometrie, matematika, aritmetika
- Lékařství- dlouhá tradice, používaly bylinky i zaklínadla
- Vznikaly lékařské školy

3. architektura, umění

- stavba chrámů, které se vyvinuly z MEGARY- dům se sloupy
- 3 druhy sloupů- koryntský, dórský, ionský
- koryntský styl byl zdobený, ionský i dórský byly podobné
- Akropolis, Apollonův chrám
- Stavba divadel- dobrá akustika, ve všech městech
- Závodiště- v každém okrsku, okolo stupnovité tribuny, byly zde olympijské hry
- Obytné domy měly mužskou a ženskou část

- SOCHAŘSTVÍ- zdobené chrámy relief I sochami
- Kúros- jinoch, koré- dívka
- Postupně začaly vznikat nejslavnější díla Moronův diskabolos, Polykleitos, Doryfros- tito sochaři zastihli osobu v zastaveném stavu
- Bronz, mramor + polychromované sochy- realistický dojem
- MALÍŘSTVÍ- výzdoba keramiky, fresky na zdech, vznikaly I nástěnné malby- v pálácích Knossos, podobné výzdobě v Egyptě
- Keramika- zobrazení mořských živočichů
- Pantheon- chrám bohů, všichni bohové všech kultur
- Hétera- prostitutka která byla vzdělaná, Kentaur

Římská kultura, umění

- římské umění většinou není originální
- napodobují Řecko
- vliv Etruské kultury
- díky Římu se zachovala řecká kultura
- originální v politice a právu ale ne v umění

1. náboženství

- na počátku animistické, zoomorfní
- postupně vznik polyteismu- vznik 3 nejvyšších bohů- Jupiter, Juno, Minerva a rozšiřuje se pantheon bohů
- antropomorfní ráz
- pontifikus maximus- nejvyšší kněz, kterého si přivlastnovali i císaři
- v období principátu ovlivňováno orientem
- ovlivňovalo to I život- úcta sebeovládání, ctnosti, loajality

2. vzdělání

- inspirace Řeckem
- přebírají I písmo od Řeků, později vytváří nové písmo LATINKU
- vznikají římská čísllice
- všichni základně vzdělání
- bohatí muži měli vyšší vzdělání- filosofické I řečnické školy
- vznik vzdělanostních center v Římě, Alexandrii
- zakládání veřejných budov- zakládání veřejných budov- školy, akademie, knihovny
- filosofické otázky o osbě samém
- ŘEČNICTVÍ- druh umění, každý politik musel ovládat, 2 fáze- REPUBLIKA- politická retorika obhajoby, soudy- CICERO, CÍSAŘSTVÍ- umělecká stránka, oslavné řeči, zpěvy
- DĚJEPISECTVÍ- vycházejí z Řeků, spojeno s politikou, tvorba ANALU- zápis politických událostí den po dni
- POLYBIOS- zakladatel dějepisectví v Římě, zachycuje přelomové události
- CAESAR- zapisoval o válkách, píše nestraně
- LITERATURA- kopírují řeckou literaturu, obracejí se k sobě, žánry: náboženská (věštky, písně), zábava- komedie- přepis řeckých gladiátorských her, vznik satiry- odlehčená kritika
- OCTAVIANUS- Proměny, Umění milovat, VERGILIUS- Aeneas

Architektura

- památky rozestě po celém Středomoří
- inspirace Řeckem I Etrusky- převzetí klentby a oblouku
- chrámy podobné těm řeckým- nejznámější Pantheon
- chrám na Kapitolu
- divadla- stavby na rovině ne v terénu jako v řecku
- stavba amfiteátrů
- vítězné oblouky- Tituv
- aquadukty
- obytné domy byly I činžovní, atriové, vily
- MALÍŘSTVÍ- fresky, zdobení I obyčejných domů, mozaiky I nástěnné a podlahové
- SOCHAŘSTVÍ- podobné řeckému, vznik portrétů, historický relief- ozdoba oblouků, sloupů

VLIV NA RENESANCI A ROMÁNSKOU KULTURU

Románská kultura

- univerzální kultura
- nejvíce se rozvíjela v jižní a západní Evropě
- spojení s církví
- VZDĚLÁNÍ, FILOSOFIE- patristika: učení církevních otců, formulace církevních dogmat, sv Augustýn, scholastika: rozšiřování vzdělanosti, vznik univerzit, stále spojení s církví, T. Akvinský
- Základem vzdělání bylo SEDMERO UČENÍ
- Vznik scriptoria- centra vzdělanosti
- LITERATURA- psáno v latině, poznamenáno námoženstvím, legendy I kroniky- Kosmova, Fredegarova

ARCHITEKTURA

- navazuje na antiku
- valená klentba je nahrazena křížovou
- stavby z kamene dřeva
- malá okna, tlusté zdivo
- ozdobné relief- portály
- vznikají baziliky a rotundy
- kostely. Kostel sv. Marie, bazilika sv. Jiří
- rotundy- sv. Jiří, sv. Martina
- vznik klášterů- Břevnovský
- hrady- Pražský, Křivoklát

SOCHAŘSTVÍ

- relief, zdobení staveb, církevní tematika, polychromie

MALÍŘSTVÍ

- fresky
- iluminace- knihomalba
- hierarchická perpektiva

Renaissance

Rodí se na konci 14. Století a ovlivňuje Evropu až do 16 století

- kolebkou je severní Evropa
- 3 období renesance- Raná, Vrcholná, Pozdní
- VRCHOLNÉ OBDOBÍ- je nejvíce ovlivněno antickou, rozšíření I mimo Apeninská poloostrov, upřednostění člověka, centrem Florencie,
- Pozdní období není ovlivňováno politicky, zakázky od papeže

UMĚNÍ

- ARCHITEKTURA- univerzální umělecký sloh
- Odklon od křesťanských motive
- Zdůraznění HORIZONTALY- stavba v prostoru, široké stavby
- Otevřená architektura
- Staví se z kamene, cihel
- Jsou tu sdružená okna, které jsou zdobeny lištami
- Oblouková klentba- nejvíce v arkádách- jednoduše zdobené
- Zdobení SGRAFITAMI- rustikální, psaníčková, kvádrová
- Interior je vzdušný, jednoduše zdobený geometrickou linkou pokus o estetiku
- Světské stavby- ZÁMEK- aristokratické sídlo, vzdušnost, světlost, jsou pohodlné, staví se i ve městech, VILA- letní sídlo, v Čechách ozn. Jako palace- např. Černínský, MĚSTSKÝ DUM- široký, stavby místo těch gotických, zdobeno štíty- stavba domů pro instituce- radnice....

ARCHITEKTI:

BRUNELLESCHI

-působil ve Florencii, palace Vacchio, most Vacchio, palace Medici

BRAMANTE

-stavba chrámu sv. Petra, Michelangelo zdobil interier

BENEDIKT RIED

- působil v Čechách
- letohrádek královny ANNY, letohrádek HVĚZDA
- zámky OPOČNO, LITOMYŠL

VÝTVARNÉ UMĚNÍ

- zesvětštění
- emotivní témata, antická mytologie
- zájem o člověka
- znázornění lidí v jejich skutečné podobě
- mecenášství- díla byla vědomě dotována
- všestranní umělci- Leonardo Da Vinci, Michelangelo
- sochařství- cílem co nejrealističtěji vypořadit lidi, kámen a mramor
- MICHELANGELO- renesanční člověk, architekt, sochař, vědec, výzdoba svatopetrského chrámu, sixtýnské kaple
- MALIRSTVÍ- realismus, malování podle skutečného modelu, malují se i akty, seznámení s anatomii těla, skutečná perspektiva
- Olejomalba, snaha o dokonalost a detail, vznik PORTRÉTU

Umělci: Leonardo Da Vinci (Mona Lisa, Sixtýnská madonna), Tizian (portrét Karla V.), Tintoreto (zázrak sv. Marka), Bosch (ukřižování Ježíše, zahrada pozemských potěšení), Durer (Adam a Eva)